

Rapport från konferensen

Barn och unga + museer = delaktighet?

17-18 Oktober 2011

FUISM

Föreningen för pedagogisk utveckling i svenska museer

**Barn och unga+museer
= delaktighet!**

Förord

Konferensen Barn och unga + museer = delaktighet? samlade cirka 90 deltagare från FUISM och Forum för utställare under två dagar den 17-18 oktober i Alby, Botkyrka.

Under konferensen anordnades inspirationsföreläsningar, paneldiskussion, workshops och kortpresentationer av olika projekt och organisationers verksamhet.

”Jenny Andersson och Maria Muhrman läser museipedagogik i Göteborg och Stockholm. De fick uppgiften att ur ett för FUISM och FORUM för utställares värdefullt utifrånperspektiv i två korta texter skildra intryck, tankar och uppfattning av Barn+Unga+Museer=Sant? Här är deras bilder av konferensen ute på Subtopia i Botkyrka 17-18 okt 2011.”

Barn och unga + museer = delaktighet!

Jeg var en av de heldige to studentene som fikk lov til å få ta del av FUISM og Forum för utställares konferanse den 17-18 Oktober 2011. Etter å ha skrevet min master i kunstvitenskap studerer jeg nå museums- og kunstpedagogikk ved Stockholms universitet, denne konferansen var derfor en ypperlig mulighet til å få et større innsikt i hva som foregår hos museer og andre institusjoner i forhold til virksomhet for barn og unge.

Konferansen åpnet den 17 oktober med at Lotte Edsbrand, ordfører for FUISM og Johanna Haverlind ordfører for Forum for utställare, ønsket velkommen, deretter kunne man få ta del av en valgfri workshop. Man kunne velge mellom fire ulike; Svåra frågor-Transatlantiske resor/ Botkyrka konsthall og Mångkulturellt centrum i Fittja. Resan fram och tillbaka/Historiska museet og Riksutställningar. Prosjektet RÖST!. Mysteriet med staden/ Arbetets museum.

RÖST!

Jeg valgt prosjektet RÖST! som min første workshop. RÖST! ble presentert av Annica Carlsson Bergdahl og hennes datter Olivia Bergdahl. Annica Carlsson Bergdah har jobbet med prosjektet sammen med fotograf Jerker Andersson. Prosjektet søker til å gi unge i dag en stemme i samfunnsdebatten. Carlsson Bergdahl ville finne ut av hva ungdommer tenker om samfunn, politikk, demokrati og makt. Carlsson Bergdahl og Andersson utførte prosjektet på fire måneder i 2010, de dro rundt til forskjellige ungdomsskoler og videregående skoler og intervjuet og fotograferte ungdommer fra forskjellige bakgrunder og med forskjellige interesser. Unge i dag har mange tanker rundt ulike samfunns aspekter og politikk men det er ikke så ofte de får uttale seg, eller at deres uttalelser blir tatt hensyn til.

I anknnytning til prosjektet reiser Olivia Bergdahl, som arbeider som poet, rundt til ulike skoler hvor hun holder det man kan sammenligne med creative writing kurs for ungdommer. Hun vil vise dem at det å skrive kan være befriende og behøver ikke alltid ha de faste former som er så indoktrinerte i undervisningen. Hun samler inn tekstene ungdommene skriver og de skal senere benyttes i prosjektet.

Ettersom det skulle være en workshop fikk vi alle ta del av litt creative writing med Olivia Bergdahl. Det var spennende å se hvordan vi ”voksne” håndterte oppgavene med å skrive om våre hjemsted. Det var også litt morsomt å se hvordan mange av tekstene som vi skrev påminnet mye om hva disse 16,17,18-åringene fra ulike bakgrunder og utdanningsprogram, hadde skrevet. Selv om de, som var på konferensen har en någenlunde lik utdanning og ungdommene i prosjektet kom fra helt ulike retninger, kunne man se at det finns ting som er like for alle uansett aldersklasse, kultur og utdanning, og hembygd eller hjemsted er nok et slikt. Noe som knytter oss sammen og visker ut forskjeller.

Filosofiske spørsmål og barn

Vider på dagen fulgte mange interessante kort presentasjoner og en inspirasjonsforelesning av Liza Haglund. Haglund fortalte om filosofiske spørsmål og barn. Dette var meget interessant og relevant for konferansens tema. Det ledet også inn på tirs-dagens workshop hvor jeg deltok i Svåra frågor med Botkyrka konsthall og Mångkulturellt centrum i Fittja. Vanskelige spørsmål kommer hele tiden når man har med barn og unge å gjøre i sin virksomhet. Det kan være vanskelig å vite hvordan man skal håndtere disse og bemøte dem på rett vis. Man vil jo at barn og unge skal tørre å stille spørsmål men i et samfunn der alle kommer fra ulike bakgrunder og har ulike forutsetninger er det ikke alltid like lett å vite hvordan man skal ta tak i slike spørsmål og gi et svar som er givende for den som spør.

Transatlantiske resor

Kerstin Gezelius fortalte først om utstillingen Transatlantiske resor med kunstneren Sash Huber. Kunstneren hadde tatt utgangspunkt i rasebiologen Loius Agassi og at det finnes flere steder som er oppkalt etter ham og om man ikke burde døpe om disse plassene. Hovedproblemstillingen i utstillingen ble da: Hvem har rett i å navngi en plass? Gezelius fortalte at de hadde regnet med at målgruppen for denne utstillingen skulle være ungdommer, men i stedet var det flere barnegrupper som

meldte sin ankomst, noe som gjorde at man måtte tenke om visningskonseptet for denne utstillingen. Hvor mye forstår yngre barn egentlig av historie og politikk? Denne utstillingen handlet jo om slaveri og rasebiologi og de fleste barn begynner først med dette når de er litt eldre på skolen. Gezelius fant ut at man måtte gå veldig pedagogisk til verks med først å samtale, deretter tegne og knytte an til egen realasjonsverden og deretter oppmuntre til å ta med seg diskusjonen hjem. Selv om dette er vanskelige spørsmål for mindre barn, så er det noe barn forstår meget godt og det er urettferdighet.

Mångkulturellt centrum i Fittja

Videre fortalte Saadia Hussein, kulturpedagog på Mångkulturellt centrum i Fittja om hvordan man på Mångkulturellt centrum forsøker å innvolvere alle i virksomheten. Botkyrka kommune er et sted hvor mange kommer fra ulike nasjoner og kulturer. Hussein fortalte om et prosjekt hvor man laget fuglehus i form av moskeer som en kommentar til debatten som oppstod rundt byggingen av en ny moskee i nærområdet. Rundt disse fuglehusene bygget man opp en utstilling der flere samfunnslag fikk ta del, det handlet om delaktighet. Hussein synes at Mångkulturellt centrum har blitt oppdaget mye mer i nærmiljøet etter at de involverte ulike samfunnsgrupper i byggingen av utstillingen. I sammenheng med Husseins forelesning ble det en debatt i samlingen, den handlet om hvordan man best får innpass til ulike grupper. Noen mente at det

er en fordel om man kommer fra samme bakgrunn mens andre mente at det ikke burde være noen forskjell, det var en interessant diskusjon som vekket mange tanker.

I slutten av forelesningen fikk vi alle et godteri og deretter fikk vi begynne gruppesamtalen der vi skulle lage en fiktiv virksomhet eller det vil si en workshop for barn i samband med Ullrika Gunnarsdotters verk Bakom Plattityder och Jordgubbar. Det var interessant å høre alle ulike ideer som kom frem, og det at hver gruppe fikk til en egen virksomhet som ikke alltid engang påminnet om de andre gruppenes. Jeg synes det var spennende å få diskutere ideer med mennesker som allerede jobber i feltet.

Inspirasjonsforelesning – Simon Strömberg

Etter workshoppene fulgte en til inspirasjonsforelesning med Simon Strömberg fra Stockholms kulturförvaltning som driver et prosjekt der ungdommer benytter ulike medier til å meddele samfunnet noe. Det var veldig spennende! Konferansen avsluttedes med flere kortpresentasjoner.

Jeg er veldig takknemmelig for at jeg fikk lov til å delta på denne konferansen og få så mange nye ideer og en større forståelse for hvordan man jobber med barn og unge. Som unge så fint utrykte det på et av Simon Strömbergs powerpoint ark: We're not the future! We're now!

Text och foto: Maria Muhrman

Barn + unga + museer = delaktighet?

Under workshopen ”Mysteriet med staden - Arbetets museum” berättade Christine Mars, som är museipedagog vid Arbetes museum, om hur museet producerade en vandringsutställning om Kommunals historia med barn som målgrupp.

Christine Mars, museipedagog vid Arbetes museum, berättade om en utställning om Kommunals historia med barn som målgrupp.

Vi som deltog i workshopen fick börja med att beskriva vad vi gör på jobbet med tre ord. Många svarade ungefär samma sak: pratar/berättar, läser och möte. Jag funderade på hur man beskriver vad man gör som museipedagogikstudent. Min beskrivning blev: läser, skriver och mailar. Den beskrivningen passar också in på många andra yrkesgruppers och studenters vardag.

”Målgruppen var inte en självklarhet”, förklarade Christine. Man vill gärna nå både barn, ungdomar, vuxna, en bred allmänhet, kommunals medlemmar och allra helst alla. Men hur?

”Målgruppen blev barn, för när barnen kommer till museet kommer de ofta dit tillsammans med vuxna. Hur gör vi samtidigt för att utställningen inte ska bli för barnslig?” Christine berättade att hon och hennes kollegor tog hjälp av sina barn för att få inspiration och de fick många bra men oväntade svar från barnen. Bland annat kom barnens perspektiv med när museipersonalen skulle ta reda på hur barnen ville beskriva olika kommunala yrken. Ett exempel blev: ”Dom hoppar ner i skorstenen och gör rent-ungefär som jultomten”.

Alla har olika förutsättningar. Det är en utmaning att trä på pärlor på en piprensare med handskar på händerna.

Ytterligare en sak som togs upp under workshopen handlade om vad som fungerade bra respektive mindre bra med utställningen och det kan i förväg vara svårt att veta. Jag arbetar själv med att ta fram ett förslag till en utställning och det kan vara oerhört svårt att förutse vilka delar som förhoppningsvis kommer att ”gå hem” hos besökaren. Det kan vara så olika beroende på ålder, bakgrund och intressen. Christine tog upp som exempel att något som man själv tror att barnen kommer gilla blir de kanske inte alls intresserade av och tvärtom.

Några deltagare under konferensen på Subtopia i Alby, Botkyrka.

Jag tycker att det är mycket intressant att höra om olika grupper och personers tankar kring barn och ungas delaktighet i en utställnings olika "faser". Något som diskuterades på konferensen berörde till exempel vilken delaktighet som man strävar efter och på vilken nivå? Ska barnen vara med hela vägen från idé till slutprodukt, eller ska de bara komma med inspiration och sedan byggs en utställning upp utifrån inspirationen?

Paneldiskussion under måndagen under ledning av Hugo Wester.

Ett exempel togs upp om barns förväntningar. Barn och ungas delaktighet kan ibland bli begränsad av olika anledningar. Man håller en workshop med unga som delar med sig av sina idéer

om hur utställningen ska se ut, sina tankar om vilka olika delar som ska ingå, man diskuterar och gör förslag. Sedan känns resultatet som något helt annat. Som någon uttryckte är det ofta vi vuxna som styr i slutändan. Man säger att nu får ni barn eller unga hitta på något kul här och så kommer de med förslag, men sedan tar vi tillbaka det och menar att era idéer fungerar inte för det här och det här går inte praktiken för museet har inte så här mycket pengar eller lokalen är för liten, osv. Det blir för barnen att de fick vara med, de var delaktiga, men tillslut blev det ändå ”bara” att bestämma färgen på väggen i utställningen. Samtalen under konferensen handlade alltså om att låta barn och ungdomar vara delaktiga i en utställningsprocess, vilket kan vara problematiskt, men också väldigt lärorikt både för barnen och för alla andra som medverkar för att skapa utställningen.

Diskussion under workshopen ”Resan fram och tillbaka” under tisdagen. I grupper skulle deltagarna ta sig an uppgiften att samtala, omvandla och gestalta ett framtidsscenario i form av en spelplan.

Jag anser att det är oerhört viktigt att man funderar på vad som blir meningsfullt för barnen, och dessutom att man tar upp vad barnen faktiskt lärde sig med att vara med i en utställningsproduktion. Vad får barn och unga ut av att medverka i en utställning?

Under en kortpresentation medverkade Lina Malm, pedagog och producent från Världskulturmuseerna, som presenterade deras arbete med utställningen Jordlingar. Uppdraget var att

skapa en utställning med föremål från museets samlingar. ”Istället för att vi valde föremål som vi tror att barn vill ha med så lät vi barnen välja själva vad som skulle vara med i utställningen, så vi släppte in barnen i de vita handskarnas rike. Vi var dock lite oroliga och funderade på hur många föremål som kommer gå sönder”, berättade Lina. Hon förklarade att alla föremål packades upp slumpmässigt, så att man inte skulle ha valt åt barnen i förväg. Sedan fick barnen undersöka föremålen och berätta vad de trodde att det var för något föremål och deras förklaringar användes sedan i utställningen.

Jag tycker det är spännande hur digital teknik kan användas på olika sätt för att skapa delaktighet. Många barn och ungdomar är idag väldigt vana vid att arbeta med dator, kamera, mobiltelefon/smartphone, men samtidigt finns det många som inte har tillgång till den tekniken. Simon Strömberg från Stockholms kulturförvaltning höll på tisdagen en inspirationsföreläsning om unga och delaktighet, där han bland annat berättade om projektet Unga berättar, ett democraticenter som använder medier. Projektets syfte är att stärka ungas röst i samhället och deras berättelser. Framför allt har fokus legat på att nå unga som staden annars inte når. I projektet hade ungdomarna fått använda digital storytelling för att skapa kortfilmer på cirka 1 minut. Det var spännande att se så många unga som gjort filmer som man blev djupt berörd av.

Simon Strömberg från Stockholms kulturförvaltning höll på tisdagen en inspirationsföreläsning om unga och delaktighet.

Hur många har sin mobil påslagen? frågade Simon Strömberg i sin inspirationsföreläsning. ”I den här mobilen samlar vi våra vardagliga berättelser. Våra nära och kära, deras kontaktuppgifter och bilder på våra barn, händelser, filmklipp.”

Konferensen som helhet anser jag var mycket inspirerande på flera olika nivåer. Jag tycker dock det skulle vara intressant att få veta mer om vad besökarna också upplevde i de utställningar som presenterades, mer av besökarnas perspektiv.

Utifrån innehållet och de många presentationerna anser jag att många museer lyckas få barn och unga att bli delaktiga på olika sätt. Så visst kan man konstatera att Barn och unga + museer = delaktighet!

Text och foto: Jenny Andersson

Forum för Utställare är ett nätverk och en mötesplats för alla som sysslar med utställningar.

Föreningens medlemmar arbetar med naturhistoriska, konst och kulturhistoriska utställningar. Vi är bland annat producenter, tekniker, scenografer och formgivare. Bland oss finns både anställda på museer och frilansare. Tillsammans ägnar vi oss åt att diskutera och utforska utställningsmediets villkor, förutsättningar och uttrycksmedel.

FUISM

Föreningen för pedagogisk utveckling i svenska museer

Föreningen för pedagogisk utveckling i svenska museer är en ideell förening öppen för alla som arbetar med pedagogik på svenska museer och andra kulturinstitutioner.

www.forumforutstallare.se

FUISM

Föreningen för pedagogisk utveckling i svenska museer

www.fuism.se